

3 mai 2016

Dj nr. 187

AVIZ

la proiectul Hotărîrii Parlamentului pentru aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2016 privind implementarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2016 (nr.123 din 25.03.2016)

Proiectul de hotărîre a Parlamentului pentru aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2016 privind implementarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2016 a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova fiind în corespundere cu art.73 din Constituție și alin.(3) art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Direcția generală juridică a examinat proiectul Hotărîrii Parlamentului pentru aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2016 privind implementarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2016 în conformitate cu art.54 din Regulamentul Parlamentului și Legea nr. 780-XI din 27 decembrie 2001 privind actele legislative și expune următoarele.

I. CONSTATĂRI GENERALE.

Proiectul de hotărîre a Parlamentului pentru aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2016 privind implementarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2016 a fost înaintat concomitent cu inițiativa legislativă nr.122 din 25 martie 2016, elaborată de același grup de deputați, care prevede modificarea Hotărîrii Parlamentului nr.154 din 21.07.2011 pentru aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015.

Drept temei pentru elaborarea proiectului a servit apariția restanțelor la implementarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015. Astfel, în acest sens, la 17 noiembrie 2015 Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului a adoptat Decizia nr.491 prin care a consemnat acțiunile restante,

recomandând autorităților să întreprindă măsurile necesare întru lichidarea restanțelor în procesul de implementare a Strategiei. Planul de acțiuni fiind instrumentul de bază de implementare a Strategiei ce conține politici și măsuri concrete, fiind elaborat de către Centrul Național Anticorupție, presupune conjugarea eforturilor tuturor subiecților vizați în implementarea Strategiei în lupta contra corupției și a fraudelor conexe. Ca și în anii precedenți Planul conține acțiuni cu caracter permanent și caracter temporar ținându-se cont de propunerile autorităților și instituțiilor publice, societății civile și altor subiecți cointeresați în implementarea Strategiei.

II. SUGESTII ȘI OBIECȚII.

Ținând cont de faptul că inițiativele legislative menționate mai sus au fost examinate în ansamblu Direcția generală juridică prezintă un șir de propuneri. Astfel:

1. În art.2 al proiectului de hotărâre după cuvintele "instituțiile publice" se va completa cu fraza "precum și alți subiecți vizați în Planul de acțiuni".

2. La Planul de acțiuni:

- pentru început atenționăm că la acțiunile concrete pe domenii urmează a fi incluse obligatoriu în rubrica "Responsabilii de realizare" ministerele sau autoritățile de resort. În cazul acțiunilor care prevăd efectuarea unor studii, sondaje, propunem de a fi exclusă "societatea civilă" din lista responsabililor de realizarea planului de acțiuni, fie se va indica în calitate de partener. În cazul elaborării proiectelor de acte legislative și normative, sau acțiuni ce țin de domeniul elaborării și monitorizării implementării documentelor de politici, de domeniul creației legislative și al perfecționării legislației, de domeniul creării și dezvoltării sistemului de stat al informației juridice, evidenței și sistematizării legislației și în domeniul reglementării, organizării, coordonării sau supravegherii unor profesii și servicii juridice, **obligatoriu se va include drept responsabil Ministerul Justiției**, el fiind organul central de specialitate în domeniu (pct.12, 13 din Planul de acțiuni). În cazul acțiunilor ce țin de respectarea cerințelor de integritate profesională în sectorul public se va menționa Comisia Națională de Integritate (atenționăm că Comisia Națională de Integritate ulterior va purta denumirea de Centru Național de Integritate (proiect de lege aprobat de către Parlament în I lectură la data de 25.02.2016).

- **Acțiunea nr.4 "Efectuarea analizei strategice privind vulnerabilitățile de corupție în activitatea Ministerului Educației"** la rubrica "Responsabilii de realizare" se va completa cu sintagma "Ministerul Educației".

- În conformitate cu art. 22 alin. (2) lit. i) din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, Comisia Electorală Centrală „studiază și monitorizează aplicarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, înaintează Parlamentului și Guvernului propuneri privind modificarea cadrului legislativ cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale”. **La acțiunea nr.6 „Efectuarea unui studiu cu privire la transparența finanțării**

partidelor politice și a campaniilor electorale”, realizarea acestei acțiuni ține de competența Comisiei Electorale Centrale, prin urmare, Ministerul Justiției urmează a fi exclus din calitatea de executor al acestei acțiuni.

- cu referire la **acțiunile nr.14 și nr.15** considerăm că acțiunile date nu mai sunt relevante și necesită a fi excluse. Comunicăm că prin Legea nr.36 din 9 aprilie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, au fost operate modificări și completări în Codul electoral, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27 iulie 2006, Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 și Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008. Recentele modificări au intrat în vigoare din data de 1 ianuarie curent.

- potrivit art. 60 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, unica autoritate legislativă a statului este Parlamentul Republicii Moldova. Respectiv, nici Ministerul Justiției și nici CNA nu sunt investite cu atribuții de adoptare a legilor. **La acțiunea nr. 16** „Adoptarea proiectului de lege de ajustare a legii privind testarea integrității profesionale la Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 16 aprilie 2015”, Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție urmează a fi excluse din lista instituțiilor responsabile privind implementarea acestor acțiuni. În cazul în care se va insista asupra acestor autorități în calitate de responsabili, atunci propunem completarea acțiunii respective cu poziția ”elaborarea și ”, elaborarea actelor normative, inclusiv în domeniul combaterii corupției de comuni cu CNA, fiind una din competențele exclusive ale acestor autorități.

- **la acțiunea nr. 17** „Exercitarea controlului parlamentar asupra implementării legislației anticorupție”.

Potrivit art. 16 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996, comisiile permanente sînt organe de lucru ale Parlamentului. În acest context, propunem substituirea sintagmei „comisiile parlamentare și/sau deputații” cu sintagma „Parlamentul Republicii Moldova” (obiecție valabilă și pentru acțiunea **nr. 33 din proiect**).

- **la acțiunea nr. 21** „Ministerul Justiției” se va exclude din lista instituțiilor responsabile de realizarea acestei acțiuni, se va completa cu sintagma ”Guvernul Republicii Moldova”. Conform art. 141 alin.(1) lit.b) revizuirea Constituției poate fi inițiată de ”un număr de cel puțin o treime de deputați în Parlament” sau potrivit lit.c) ”de Guvern”, iar conform alin.(2) al aceluiași articol ”proiectul de lege constituțională se prezintă Parlamentului numai împreună cu avizul Curții Constituționale, adoptat cu votul a cel puțin 4 judecători”. La fel, se va revizui termenul de realizare a acestei acțiuni.

- **acțiunea din pct.23.** În condiția în care proiectul de lege vizează infracțiunile de corupție, considerăm, că executorul principal al acțiunii urmează a fi Centrul Național Anticorupție. În măsura în care această acțiune stabilește elaborarea unor reglementări privind desfășurarea urmăririi penale pe infracțiunile financiare, considerăm inoportun ca Ministerul Justiției să fie executorul principal la această acțiune. De asemenea, se va revizui termenul de realizare a acestei acțiuni (eventual, trimestrul IV, 2016).

- aceeași mențiune **la acțiunea nr. 26** „Elaborarea și adoptarea proiectului de lege în scopul perfecționării mecanismului de declarare a veniturilor și proprietăților, a intereselor și conflictului de interese în vederea restricționării deținerii bunurilor prin intermediul persoanelor interpuse și introducerii procedurii de confiscare civilă în domeniu” Comisia Națională de Integritate urmează a fi desemnată în calitate de executor principal, Ministerului Justiției atribuindu-i calitatea de coexecutor.

- **la acțiunea nr.27** se va revedea termenul de executare a acesteia.

- **la acțiunea nr. 29** „Extinderea regimului juridic al prevenirii, controlului și sancționării conflictelor de interese și în cadrul întreprinderilor de stat, municipale și în cadrul societăților comerciale în care statul deține cota-parte majoritară” obligatoriu în calitate de executor se va include Comisia Națională de Integritate.

- **acțiunea nr.30** ”Implementarea unui sistem eficient de gestiune a riscurilor de corupție cu elaborarea și realizarea măsurilor de eliminare sau diminuare a acestora” la rubrica ”Termenul de realizare” formularea ”permanent, cu monitorizarea trimestrială” este una ambiguu și generală, termenul ”permanent” nefiind posibil de aplicat în cazul procesului de elaborare a măsurilor concrete.

- **acțiunea nr. 33** ”Elaborarea unui regulament de proceduri privind relațiile dintre Curtea de Conturi, Parlament și Guvern”. Cancelaria de Stat (aparatură de lucru care asigură asistența organizațională, informațională și tehnică a activității Guvernului) se va exclude din categoria responsabililor de executarea acțiunii menționate, și rubrica responsabili de executare a acțiunii se va expune în redacție nouă ” Parlamentul Republicii Moldova (comisia de profil), Guvernul Republicii Moldova, Curtea de Conturi”.

- propunem de a se revedea termenul de executare ”permanent” la **acțiunea nr. 40** „Crearea ghișeelor unice - pilot pentru autorizarea activității din comerț”.

- Comisia Națională de Integritate urmează a fi inclusă în lista instituțiilor responsabile de realizarea acțiunii nr. 42 „Elaborarea și adoptarea proiectului de lege privind protecția avertizorilor de integritate, în conformitate cu cele mai bune practici și recomandări ale Consiliului European”. Mai mult decât atât atenționăm că, conform noului proiect de lege cu privire la Centrul Național de Integritate se operează cu termenul de ”inspectori de integritate” și nu ”avertizori de integritate”.

- **la acțiunea nr. 43** „Elaborarea și aprobarea normelor de responsabilizare a agenților publici pentru încălcarea normelor de etică și deontologie aprobate”, propunem examinarea suplimentară a necesității includerii unei astfel de acțiuni separat, dat fiind faptul că acțiunea 24 prevede elaborarea și adoptarea proiectului de lege cu privire la integritatea în sectorul public, care înglobează în sine și prevederile acțiunii nr. 43. În eventualitatea menținerii acestei acțiuni, considerăm oportun ca responsabili de executare să fie Parlamentul Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Comisia Națională de Integritate, autoritățile administrației publice centrale.

- **la acțiunea nr. 44** „Elaborarea softului de evidență unică a respectării normelor de integritate în sectorul public și de ținere a cazierului electronic de integritate profesională”, propunem substituirea sintagmei ”Ministerul Justiției” cu sintagma ”Comisia Națională de Integritate”

- **la acțiunea nr. 56** „Elaborarea și punerea în aplicare a sistemului automatizat pentru depunerea în regim on-line a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale” propunem să se indice în calitate de executor principal – Comisia Națională de Integritate, iar în calitate de coexecutor - Centrul de Guvernare Electronică, deoarece responsabilitatea de elaborare și implementare a Sistemului informațional automatizat pentru depunerea în regim on-line a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale îi revine direct autorității publice competente în domeniu – CNI. La rîndul său, Centrul de Guvernare Electronică va oferi, asistență și consultanță Comisiei în procesul de management și gestiune a proceselor de lucru în procesul elaborării sistemului informațional respectiv.

- **la acțiunea nr. 58** propunem substituirea sintagmei „colaboratori ai organelor afacerilor interne” cu sintagma „angajați ai poliției” (temei legal Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului).

- **la acțiunea 67** ”**Elaborarea unui regulament de comunicare al Curții de Conturi**”. Considerăm că denumirea acțiunii este formulată la general, chiar ambiguu și nu este clar despre ce comunicare este vorba, cine sînt subiecții raportului de comunicare cu Curtea de Conturi. Astfel, optăm pentru o altă redacție a acțiunii. Mai mult decît atît, considerăm necesar de prevăzut și alți responsabili de executarea acestei acțiuni.

- luînd în considerație faptul că se înaintează spre aprobare și adoptare Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei anticorupție, **la acțiunea nr. 68** „**Promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și societatea civilă**”, propunem în final completarea acestea cu fraza ”în procesul combaterii corupției”.

- conform cerințelor art. 20 din Legea privind actele legislative nr. 780/2001, Nota informativă a proiectului de act normativ sau legislativ trebuie să includă

fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură, precum și actul de analiză a impactului de reglementare a proiectului. Remarcăm că implementarea respectivului proiect presupune o serie de cheltuieli financiare suplimentare. De asemenea, potrivit alin. (4) al art. 131 din Constituție, interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 22.05.2001 și a art. 58 din Regulamentul Parlamentului, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, pot fi adoptate doar după ce sunt acceptate de Guvern. Nota informativă urmează să fie completată cu informație exhaustivă în acest sens, în caz contrar, prevederile proiectului nu vor avea acoperire financiară.

În final reiterăm ideea că inițiativele legislative din 25.03.2016 (nr.122 și 123) au fost examinate în ansamblu iar Direcția generală juridică atenționează că potrivit art. 13¹ din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative strategia reprezintă un document într-o anumită politică care cuprinde direcția orientativă de activități pentru un termen mediu sau lung, având drept scop identificarea modalității și mecanismului de realizare a obiectivelor în problemele abordate. Reieșind din prevederile art. 47 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din același articol din Legea privind actele legislative, Parlamentul poate interveni pentru a preîntîmpina încetarea acțiunii actului legislativ ajuns la termen. Dar o asemenea intervenție poate fi întreprinsă doar înainte de expirarea termenului actului legislativ. Termenul limită pentru realizarea acțiunilor din documentul de politici menționat este anul 2015. În acest context, atragem atenția că, modificările se pot efectua în intervalul de realizare a acțiunilor propuse, dar nu după expirarea termenului pentru care a fost emis acest act.

În contextul celor menționate mai sus accentuăm că asupra oportunității adoptării acestor proiecte de hotărîre urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară, respectînd consecutivitatea dezbaterilor în plen asupra proiectelor, precum și consecutivitatea adoptării acestora.

Șeful Direcției
Ion CREANGĂ